

gaat onze christelijke school, waarvoor de arme vaders en moeders een halve eeuw geleden hun dubbeltje offerden, tenminste als ze het missen konden.

Wie ontkent, dat er chauvinisme is?

Ik niet.

Maar als iemand mij vertellen wil, dat wij chauvinisten zijn van klein-formaat, doch hijzelf heeft de oogen dicht voor de antithese Christus-Antichrist, en hij is dan zóó maar verliefd op de nog niet uit de grondverf gehaalde Vereenigde Naties van de Wereldfederatie, die straks wordt omgevormd tot Wereldnatie, en hij is dus — om zoo te zeggen — wereldchauvinist, nog voor heel die wereldnatie voor mekaar is, dan zal ik hem toch mogen zeggen, dat hij van chauvinisme geen verstand heeft, en dat hij moet afbliven van onze grootere en kleinere kinderen, omdat hij de antithese niet kent, en dus van geen enkel volk de geschiedenis recht schrijven kan; pacifisme — zonder Gen. 3:15.

Maar misschien zal hij me vertellen, dat de antithese ook al in een dissertatie van de V.U. haar congé kreeg. Ze beschermen daar, tot in schorsing-en-zoo toe, Kuiper in den kerkkring. Maar verder gaat vanwege de soevereiniteit in eigen niet-kerkelijken kring in alle andere kringen Kuiper vandaag overboord.

O ja, de minister, ten verzoeken van de Unesco, wil een „sancering“ (1) van die leerboekjes. Je krijgt tegenwoordig Amerikaanse schoolartsen, ook voor je ziel. En de dominees weten al, dat zij van de zaken der „dokters“ af moeten blijven; soevereiniteit in eigen kring: een culturele kring is geen kerkelijke. Wou de dominee (kerkeraad) toezicht hebben op de school? Om het schoolbestuur toe te roepen: houd vast aan art. 36 in de geschiedenisboekjes aangaande b.v. den 80-jarigen oorlog? Maar Zuidema vindt dat tyrannie van het kerkinstituut. En verder schrijft Baarslag naast Popma (dr K. J.) in het „Christelijk Schoolblad“. En nóg verder? Zie hieronder.

K. S.

* De samensprekings-strop

Onze vorige * eindigde met de vraag: „En nóg verder?“

Wel, nóg verder is er het allerjongste samensprekings-nieuws. De menschen denken, dat samenspreken-willen al vast een bewijs is van sterke liefde, en van innige genegenheid, en van erkenning althans van de aanwezigheid van principieele eenheid. Zoo iets als eenheid-in-den-wortel. We hebben dat steeds ontkend. Er is meer noodig dan een briefje, inhoudende een invitatie om eens te praten. Neem maar het briefje-Weggemans: terwijl men met ons wou samenspreken, werden in kerkelijke sleutelposities juist de felste scheuringsdrijvers neergezet. Een Polman hier, een De Bondt daar. Wie dat niet zag, had vast en zeker een al te donkeren zonnebril op tegen het felle licht der brute feiten.

Maar hier is dan het jongste samensprekings-nieuws; het staat in het Ger. Wkbl., redactie Berkouwer-Ridderbos. Daarin schrijft dr K. Dijk:

„Er wordt geconfereerd. Zeven deputaten onzerzijds (Proff. Nauta, Den Hartogh, Berkouwer, en Dr Kraan, Dr Schippers, Dr Praamsma en Dr S. J. Ridderbos) vergaderen met zeven Hervormde deputaten (o.a. Dr Berkhof, Proff. van Ruler, Van Niftrik), en zijn de niet-gemakkelijke taak begonnen om elkaar beter te verstaan en te benaderen; er wordt dus gewerkt, zoals er sinds 1933 met Confessionele en Geref. Bondsmanen samengesproken is“.

Tot zoover het bericht. Dr Dijk vermaant — 't valt even op — zijn lezers: „zeg nu niet: dat is maar praten“. Ik begrijp dat niet. De mentaliteit was, dachten wij, zóó: „als er maar gepraat wordt, dan komt alles wel in orde“. Met zulke klanken zijn althans onze menschen opgezweept om toch vooral lange stukken te schrijven in den trant van de M. de Goede tegen de amersfoortse synode.

Maar overigens: er zijn gevallen, waarin „praten“ om elkaar beter te verstaan meteen al verzwakking van positie betekent. Je geeft het volk den indruk, dat men uit al die boeken dezer barthianen hen niet verstaan kan. Maar dat kan het volk wel. Ze kunnen terdege zien, dat barthianisme geen christendom is. Niet alle heeren voorts, die hier van synodale zijde genoemd worden, kunnen tegen de barthianen van hervormde zijde op. Niet ieder hunner wil het ook consequent en fundamenteel. De Overduins-geest heeft den één te pakken, de theologische misvatting aangaande Barth's werk den ander. Reeds door het zeggen: „we moeten eens praten“ verzwakt men den indruk, dien het geschreven woord der barthianen had moeten maken.

Ons geslacht is zwak. Eerst zegt men: trek u van wat GEDRUKT staat niet zoo veel aan: ga praten. En dan doen een paar heeren om een of ander tafeltje gemoedelijk tegen mekaar, en slijpen de scherpe puntjes wat af, en kammen de beweerde scherpslijpers nog wat harder af. En als dan de boel bij mekaar gekomen is, althans in „beter begrip“, och meneer, dan zijn de waakhonden voor een deel in slaap gevallen, en dan wordt het weer eens vacante, en dan worden er weer boekjes gedrukt, en die deugen wel niet, maar de weerstand is weg. De GEDRUKTE boekjes winnen het altijd.

Daarom klinkt de stem van dr K. Dijk een beetje te benauwd en wat machteloos, als hij zegt: „Hier staan geweldige dingen op het spel. '34 en '88 zijn geen liefhebberijen van De Cock en Kuiper geweest“. Mool gezegd, dr Dijk, en ook eerlijk gemeend. Maar als u zoudt doorblijven, dan hebben deze „praters-met-barthianen“ hun „fluiters-met-schorsers“ klaarstaan, net als in 1944. Blijft maar eens door. Maar neen, u kunt dat niet meer na uw ondoordacht geleidelingsgeschied van 1944, toen U haastig een kortstondige meerderheid bijviel.... K. S.

* Proces-kosten studentencorps

In deze week kwamen wederom bijdragen binnen. Van A. S. te U. f 3.50; J. C. de K. te D. f 1.—; C. J. de R. te D. f 2.50; J. K. te V. f 2.50; C. L. te Z. f 2.50; door N.N.

(bijljet nr 83) van „D. B. en W. B. te Z.“ f 10.—; P. M. B. te H. f 2.50; A. de M. te S. f 2.50; J. G. M. te H. f 2.50 (met bijlschrift: Ps. 119:23, onber.); mej. G. V. te A. f 2.50 (bijlschrift: draagt elkanders lasten); mej. C. P. B. te U. f 2.50; van een broeder die een nieuw giroboekje aansprak, en toen bijljet nummer één voor dit goede doel bestemde: f 1.—; van G. M. te S. f 5.

Op Zaterdagmorgen voor deze week afsluitende, noteer ik dus als nieuwe aanwinst f 40.50.

Stand (voor de tweede reeks) van verleden week was: f 58.—. Aanwinst f 40.50. Samen dus: f 98.50, voor de tweede reeks.

Met hartelijke aanbeveling (op het girobiljet s.v.p. aantekenen: proceskosten studentencorps).

K. SCHILDER,

Giro 127278.

GEZINSLEVEN

Aangaande mij en mijn huis

„Doet het al ter eere Gods“

Velen, misschien wel de meerderheid onzer gezinnen, zitten in deze dagen met het probleem der vacantie. Of dat dan een probleem is, zulk een feestelijk gebeuren; of dan de vacantie niet bij uitnemendheid geschikt, zelfs wel bedoeld is, om zich eens los te maken van alle problemen?

Laat die laatste vraag bevestigend beantwoord worden, toch weet ik heel zeker, dat juist de vacantie vader en moeder, en de jongelui voor tal van problemen plaatst!

Ik noem er slechts een paar op!

Velen, die dolgraag met vacantie zouden willen gaan, maar als verstandige menschen, van te voren de kosten gaan berekenen, komen tot de onrustbarende ontdekking, dat, willen ze zich niet in schulden, zich niet in nog grootere schulden steken, dan ze reeds hebben, ze heel verstandig zouden doen door helemaal niet met vacantie te gaan, of in elk geval 't uitgaan tot een uiterste minimum te beperken; en zeker niet, zooals ze zoo graag zouden doen en meer dan eens deden met hun heele gezin in pension te gaan, aan zee of in boschrijke streken. Maar wat dan? Van huis ruilen met een andere familie, die ook wel graag eens van omgeving zou willen veranderen — dat ware stellig veel goedkooper; maar stellen ze daardoor hun eigen huis met meubilair, waar de moeder zoo zuinig op is, niet bloot aan de groote risico's? Ze heeft daar verhalen van gehoord, die haar doen rillen!

Dan maar gaan logeëren bij ouders, bij een broer of zuster, bij 'n bevriende familie? Ja, vroeger ging dat, toen er nog geen kinderen waren of slechts een enkele; toen de ouders nog flink waren! Maar nu; nu dit alles zoo veranderd is. En bovendien de broers en zusters zelf ook met vacantie uitgaan en dus geen logé's kunnen ontvangen.

Och wat een problemen! En als de finantiën geen bezwaar opleveren, dan rijzen er toch nog tal van vragen, die om 'n antwoord roepen! „Waarheen zullen we dit jaar eens gaan?“ Wanneer zullen we de vacantie kiezen? Zullen we al de kinderen meenemen, of zullen we de grooteren maar op eigen gelegenheid laten gaan en op wat voor gelegenheid: naar een jeugdkamp; of dat ze gaan trekken van jeugdhoeve tot jeugdhoeve; of dat ze gaan logeëren bij de ouders van een schoolkameraad; of dat ze, met een paar cent op zak, liftende een buitenlandsche reis ondernemen?

Voor degenen, die huisdieren hebben, is het ook nog de groote vraag: „Wie zorgt voor onze(n) hond(en) en poes(en)“? „voor onze kippen? voor het aquarium? voor de vogel(s); of ook voor de kamerplanten en den tuin?“

Laat ik er maar mee ophouden. Ieder huis heeft zijn (vacantie-)kruis; zijn vacantie-perikelen.

Toch meen ik, dat ik het grootste en belangrijkste aller vacantie-problemen niet heb aangeroerd. Deze kwestie n.l.: Hoe kunnen we onze vacantie zóó houden, dat wij daarin, óók daarin, voldoen aan den eisch der Schrift: „Doet het al ter eere Gods!“

Natuurlijk stemmen wij direct, volmondig toe, dat niets valt buiten dit gebod; in theorie althans.

Maar het gevaar dreigt, dat we „vacantie-hebben“ opvatten in den zin: volledige vrijheid hebben om zich nergens iets van aan te trekken en maar te mogen doen wat je goed vindt. Natuurlijk voer je niets uit. Je leest natuurlijk een krant. Je neemt lichte lectuur, zonder er een strenge keur op toe te passen. Je gaat wel eens naar een gelegenheid, een bioscoop, een theater, een circus, waar je anders geen voet zoudt zetten. Toch ga je tweemaal per Zondag naar de kerk, nu ('t is toch vacantie!) één keer of geen keer, tenminste als de kerk ver af is. De huiselijke godsdienst-oefening rankt heelemaal in de war. Geregeld, zooals je dat thuis gewend bent, zamen bidden en bijbellezen, er komt nauwelijks iets van terecht. Ieder eet en drinkt op eigen gelegenheid. En zoo, min of meer uit de verte, leef je het mondaine, wereldsche leven mee en laat je je drijven, waarheen de losse, ongebonden vacantie-geest je voert.

Het lijkt er dan op, dat sommigen (of zijn het velen?) in de vacantie ook vacantie nemen van het-die-nen-van-God!

Zóó is het vacantie-nemen zéker niet ter eere Gods! Maar hoe dan wel?

Laat ik daar iets van mogen zeggen. Waar mogelijk, gaat het heele gezin met elkaar met vacantie. Niet de man alléén, en de vrouw alléén, elk een verschillenden kant uit. Ook niet vader en moeder samen, terwijl de kinderen hun vacantie-vermaak op eigen wegen moeten zoeken. De vacantie leent er zich bij uitnemendheid toe, dat vader en kinderen, (die in het drukke dagelijksche leven zoo weinig gelegenheid hebben met elkaar om te gaan, met elkaar te verkeer, elkaar te leeren kennen), dat vader en kinderen dan met elkaar op stap gaan, de natuur in; met elkaar spreken, met elkaar zich vermaken, met als gevolg, dat ze veel dichter bij elkaar komen, de vader bij zijn kinderen, de kinderen bij hun vader. Zoo ook de moeder met haar kleinere en grootere kinderen.

En achten ze het beter, dat hun oudere kinderen ook eens zonder hen er op uit gaan, laten ze er zich dan van te voren van vergewissen, dat ze onder ver-rourd geleide gaan, of met vriendjes; zoo het meisjes zijn, met vriendinnetjes, die de ouders zelf goed kennen en van wie ze zeker zijn (zoover we van „zeker“ kunnen spreken), dat ze op hun kinderen geen verkeerden invloed uitoefenen.

En voorts, als ouders en kinderen zoo samen met vacantie zijn, laten ze dan zoo met elkaar verkeer, dat voor aller besef de Heere in het middelpunt staat. Al het goede en blijde en vrije, dat ze genieten, aanvaarden ze elken dag als een gave uit Zijn hand; ze danken Hem er voor en ze vragen Zijn zegen er over: allen samen en elk voor zich!

In al het mooie en grootsche en wonderlijke, dat er in heel de natuur, in bosch of op de hei, of aan de zee, op de akkers en in de wei, zich aan hen opdringt, zooveel, dat het oog er niet van verzadigd wordt — mogen ze zien de heerlijkheid van den Schepper en Onderhouder aller dingen.

Dan wordt het bidden en bijbellezen niet verzuimd, maar het vindt als vanzelf een belangrijke, een passende plaats in het geheel van de vacantie; zooals ook het vieren van den Zondag.

Zoo zal het vacantie-houden zijn ter eere Gods — en wie zoo van zijn vacantie terugkomt, zal verfrist, verrijkt en versterkt zijn arbeid weer kunnen hervatten.

HUISMAN

GRONINGER Brieven

Amice frater,

Wij komen nu tot de meest bekende, eenentwintig, woorden in art. 36, die door een synode der Gereformeerde kerken tusschen haakjes zijn geplaatst, als niet meer geldend voor onzen tijd, want, zoo zei men, onze vaders leefden, toen zij dit beleden, nog in de dwaling van hun dagen. Zij luiden: om te weren en uit te roeien alle afgoderij en valschen godsdienst, om het rijk des Antichrists te gronde te werpen.

Lohman zegt nu: wij achten het juist de roeping der overheid alles uit te roeien, wat 't Koninkrijk van Christus in den weg staat. Het verschil loopt alleen over de middelen, waardoor dat dient te geschieden.

Prof. Rutgers merkte tegen hem indertijd op, dat het artikel niet is te handhaven, n.l. zooals hij het opvatte. Alle kerken, die op alle andere punten haar belijdenis trouw handhaven, laten hen, die op dit punt bezwaar hebben, toch ongemoeid.

Lohman vraagt: wordt daarmee niet geheel de kerkelijke belijdenis op losse schroeven gezet, en gelijk gegeven aan hen, die aan de feitelijke verwaarloozing van de handhaving der belijdenis het recht ontleenden, geheel die belijdenis als niet bestaande te beschouwen?

Wij voor ons, dus zegt hij, zouden het, vooral in dezen tijd, betreuren, dat een Kerk, die Jezus Christus als haar Hoofd erkent, niet meer datgene zou durven belijden, wat art. 36 inhoudt, mits men er niet allerlei aan toevoegt, dat er niet in staat; bijv. dat de overheid als zoodanig partij moet kiezen en dat zij dus met alle haar ten dienste staande middelen (wettelijke bescherming, officiële invloed, staatsgeld, dwingende macht enz.) die Christelijke richting moet bevorderen, die zij als de eenig ware erkent; terwijl zij met diezelfde middelen alle andere richtingen tegengaat, onderdrukt, en voor zooveel zij kan, haar belet zich te doen gelden.

Een overheid kan ook thans zonder eenige inbreuk te maken op iemands vrijheid, of eenig privilege toe te kennen aan eenige kerk of meening, het Koninkrijk van Jezus Christus bevorderen. Hebben, zoo gaat hij voort, ook in deze eeuw niet vele antirevolutionairen, meenende zich te moeten verzetten tegen den geest der eeuw, getuigd tegen de „scheiding van Kerk en Staat“ zooals die thans door bijna alle Europeesche staats-leden wordt opgevat; mannen als Bilderdijk, Da Costa, Groen van Prinsterer, Keuchenius? Heeft niet vooral deze laatste geen gelegenheid laten voorbijgaan om, ook op staatkundig gebied, ook als Minister, van de heerschappij van Koning Jezus krachtig en onbeschoord te getuigen? Van verzwijging van Diene naam wilde hij niets hooren. Nog kort voor zijn dood gaf hij aan een zijner vrienden zijn afkeuring te kennen over een artikel in „De Heraut“ van 22 October 1893, waarin het publiek gebed werd verdedigd, mits niet geschiedend in den naam des Heeren Jezus Chris-

tus; en

Men

begeert

Hoew

deze w

len doo

thans

niet no

te kom

men da

zich zo

ten var

omdat

vaarder

Er is

hij thar

krabbel

Lohn

staatu

onzen l

onze m

en dat

cialiste

door g

geest d

wezen

ligt k

vasthou

Opme

rechtsg

steeds

Jezus

de als

recht l

We

dat art

node

Noch

wensch

Dat

z.g.n.

minkin

niets a

Wan

prof. S

Lohi

onzer

roeping

in zee

tigheid

hoorza

strijde

wonen,

afgode

moet

dan in

dezen

wil zij

God g

God

de Ovi

Hij

diens

verkee

voor i

men o

te faul

dit to

worde

tikel z

De v

tie va

het w

schen

Dat

van J

Overh

doorz

kenne

het zv

te bes

destijd

volgen

Een

der m

uit he

ding

dwang

heerlij

Loh

wij th

Hij

histor

bij ar

nog d

ken v

daaro

de uif

sche

een a

derij

midde

als d

de ke

bod o

gevat